

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/19/2017
Identifikačné číslo spisu: 2214000006
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Harabin
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2214000006.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Harabina a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Pavla Farkaša na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku konanom 25. septembra 2018 v Bratislave, v trestnej veci obvineného Y. N., pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/, 3 písm. b/ Tr. zák., vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 0 T 5/2014, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 2. júna 2015, sp. zn. 3 To 124/2014, v zmysle § 382a Tr. por. takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovuje, že uznesením Krajského súdu v Trnave z 2. júna 2015, sp. zn. 3 To 124/2014 a rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 23. júna 2014, sp. zn. 0T 5/204, vo výroku o treste, a v konaní, ktoré mu predchádzalo, pri zistení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.,

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach §§ 37 písm. m/, 38 ods. 1, 4 Tr. zák., § 319 Tr. por. v neprospech obvineného Y. N..

II. Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie krajského súdu s a zrušuje.

III. Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. s a zrušuje aj rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 23. júna 2014, sp. zn. 0 T 5/2014, vo výroku o treste, ako aj ďalšie rozhodnutia, na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

IV. Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súde Dunajská Streda sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 23. júna 2014, sp. zn. 0 T 5/2014, bol obvinený uznaný vinným z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. na skutkovom základe,

že

5. januára 2014 v čase okolo 11.45 hod. v U., okres H., na ulici E., v predajni zv. F. z predajných regálov bez použitia násilia odcudzil tovar, a to 1 ks syr Borina 20 % v hodnote 3,43 Eur, 1 ks syr Borina 20 % v hodnote 2,62 Eur, 1 ks syr Leerdammer orig. v hodnote 3,53 Eur, 1 ks syr Leerdammer orig. v hodnote 3,75 Eur, 1 ks syr Leerdammer orig. v hodnote 4,35 Eur, 1 ks syr Leerdammer orig. v hodnote 4,08 Eur a 1 ks morčacia debrecinka v hodnote 3,33 Eur v celkovej hodnote 25,09 Eur a z objektu predajne vyšiel cez pokladne bez platenia, pričom horeuvedené odcudzené veci ukryl pod kabát, kedy bol prichytený SBS službou a tovar bol vrátený v nepoškodenom stave, čím spoločnosti F. nebola spôsobená žiadna škoda, pričom bolo zistené, že menovaný bol dňa 26.7.2013 postihnutý za obdobný priestupok v blokovom konaní pokutou nezaplatenou na mieste č. 11068116 na Obvodnom oddelení PZ Petržalka sever, ktoré nadobudlo právoplatnosť 26.7.2013, pričom bol rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda pod č. k. 1 T 67/2013 13.6.2013 právoplatne odsúdený za prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 Tr. zák.

Za to mu súd podľa §§ 212 ods. 3, 38 ods. 4 a 37 písm. m/, 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. uložil nepodmienečný trest odňatia slobody šesťnásť mesiacov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Krajský súd v Trnave uznesením z 2. júna 2015, sp. zn. 3 To 124/2014, odvolanie obvineného podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa) podal obvinený dovolanie smerujúce proti výroku o treste z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Naplnenie dovolacieho dôvodu videl v nesprávnom dvojnásobnom pričítaní tej istej okolnosti, keď v kolízii stojí právna kvalifikácia skutku podľa § 212 ods. 2 písm. f/, 3 písm. b/ Tr. zák. na jednej strane a nesprávna aplikácia ustanovenia §§ 37 písm. m/, 38 ods. 1, 4 Tr. zák. na strane druhej. Súčasné použitie všeobecnej prítťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m/ Tr. zák. a okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby „bol za takýto čin v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch odsúdený“ neprichádza do úvahy. Ustanovenie § 38 ods. 1 Tr. zák. treba vykladať tak, že prikazuje prednostnú aplikáciu určitej okolnosti ako zákonného znaku trestného činu. Recidíva odsúdeného je osobitne sankcionovaná v ustanovení § 212 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. vyššou trestnou sadzbou a je v rozpore so zásadou zákazu dvojnásobného pričítania, ak sa jeho recidíva zohľadňuje aj priznaním prítťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m/ Tr. zák. Navyše kvalifikačný znak podľa § 212 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. má byť aj prednostne aplikovaný (pred aplikovaním prítťažujúcich okolností). Právny nedostatok v tomto prípade spočíva v nesprávnej aplikácii ustanovení Trestného zákona, ktoré sú kogentnej povahy a ktoré sa viažu k rozhodovaniu o treste, konkrétne §§ 37 písm. m/, 38 ods. 1, 4 Tr. zák. V dôsledku toho absentuje prevalencia prítťažujúcich okolností a bolo možné mu vymerať trest odňatia slobody v sadzbe šesť mesiacov až tri roky. Teda trest kratšieho trvania. Navrhol vysloviť, že uznesením krajského súdu došlo k porušeniu zákona v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por., §§ 212 ods. 2 písm. f/, 3 písm. b/, 37 písm. m/, 38 ods. 1, 4 Tr. zák. v jeho neprospech, zrušiť toto i naň nadväzujúce rozhodnutia a krajskému súdu prikázať, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Dunajská Streda uznala dôvodnosť dovolania v prospech obvineného. Navrhla vysloviť porušenie zákona v namietaných ustanoveniach a zrušiť napadnuté rozhodnutie.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie proti napadnutému právoplatnému rozhodnutiu je prípustné, bolo podané oprávnenou osobou, v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste (§§ 368 ods. 1, 2 písm. h/, 369 ods. 2 písm. b/, 370 ods. 1, 3, 566 ods. 3 Tr. por.). Dovolanie spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1, 2 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., a nie je dôvod na postup podľa §§ 382 ani 392 ods. 1 Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku alebo nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je pochybenie súdu pri aplikácii práva na skutok, ktorý bol zistený a v potrebnom rozsahu objasnený, a to v takej intenzite, že to zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného (a contrario § 371 ods. 5 Tr. por.). O nesprávnu právnú aplikáciu práva ide najmä vtedy, ak bol skutok v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, hoci o trestný čin v tomto prípade nešlo, alebo ak išlo o iný trestný čin, než ten, ktorý sa nachádza v právnej vete napadnutého rozhodnutia, ak teda skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný (podradený) pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Rovnako tak môže ísť o nesprávnu právnú aplikáciu iného hmotnoprávneho ustanovenia. V tejto súvislosti však treba podotknúť, že dovolací súd pri preskúmaní uvedeného dovolacieho dôvodu a priori nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku, čo je explicitne vyjadrené i v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ veta za bodkočiarkou Tr. por. Zabezpečiť správnosť a úplnosť skutkových zistení a následne ustáliť skutok je vecou súdu prvého, prípadne druhého stupňa, a dovolací súd nie je oprávnený zistený skutok skúmať ani prehodnocovať, ale musí ho ako správny prezumovať a vychádzať z neho. Otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Ak ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu a pri úprave trestnej sadzby tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Tr. zák., ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Tr. por. môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., v smere nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia (R 18/2015).

Podľa Tr. zák.

§ 212 ods.

1 kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a spôsobí tak malú škodu, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky;

2 písm. f/ rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a bol za obdobný čin v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch postihnutý;

3 písm. b/ Tr. zák. odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2, hoci bol za taký čin v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch odsúdený;

§ 37 písm. m/ priťažujúcou okolnosťou je to, že páchatel' bol už za trestný čin odsúdený; súd môže podľa povahy predchádzajúceho odsúdenia na túto okolnosť neprihliadať;

§ 38 ods.

1 na okolnosť, ktorá je zákonným znakom trestného činu, nemožno prihliadnuť ako na poľahčujúcu okolnosť, priťažujúcu okolnosť, okolnosť, ktorá podmieňuje uloženie trestu pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby, alebo okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby;

2 pri určovaní druhu trestu a jeho výmery musí súd prihliadnuť na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností;

4 ak prevažuje pomer priťažujúcich okolností, zvyšuje sa dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu.

Poľahčujúce a priťažujúce okolnosti sú právne významné skutočnosti, ktoré sú podstatným prvkom pri určovaní druhu a výmery trestu, a sú spôsobilé významnou mierou ovplyvniť trestnú sadzbu u konkrétneho obvineného. Priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. m/ Tr. zák. zohľadňuje opätovné páchanie trestnej činnosti, t. j. recidívu. Toto ustanovenie sa aplikuje v prípade všeobecnej recidívy, kde stačí, aby páchatel' už bol pred spáchaním trestného činu právoplatne odsúdený pre akýkoľvek iný trestný čin, vrátane nedbanlivostného, v prípade rovnorodej (druhovej) recidívy, kde sa vyžaduje, aby išlo o odsúdenie za trestný čin toho istého druhu, a napokon aj v prípade špeciálnej recidívy, pri

odsúdení pre rovnaký trestný čin. Ako prítiažujúcu okolnosť podľa tohto ustanovenia možno hodnotiť predchádzajúce odsúdenie páchatel'a vždy len za predpokladu, že ide o odsúdenie tuzemským súdom a nebolo zahladené.

Ustanovenie § 212 ods. 3 Tr. zák. pod písmenom b/ naproti tomu zohľadňuje výlučne špeciálnu recidívu páchatel'a, teda vyžaduje, aby páchatel' bol v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch za trestný čin krádeže, prípadne za iný obdobný čin takejto povahy, ktorým si páchatel' prisvojil cudziu vec alebo jeho úmysel k tomu smeroval, právoplatne odsúdený. Je rovnako neprípustné zohľadniť tento druh recidívy, ak je odsúdenie zahladené alebo o ňom z iného dôvodu platí fikcia neodsúdenia.

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol obvinený uznaný za vinného z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f/, 3 písm. b/ Tr. zák. V zmysle §§ 212 ods. 3, 38 ods. 4, 37 písm. m/ Tr. zák. mu súd uložil trest odňatia slobody šesťnásť mesiacov. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že po objektívnej a subjektívnej stránke má naplnenie skutkovej podstaty trestného činu za preukázané. Poukázal na vykonané dôkazy a tiež rozhodnutie vydané v konaní 1 T 67/2013, z ktorého vyvodil existenciu okolností pre naplnenie kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu podľa § 212 ods. 3 písm. b/ Tr. zák., ako existenciu predchádzajúceho odsúdenia za taký čin. Pri rozhodovaní o treste vychádzal z ustanovenia § 34 Tr. zák. a zo skutočnosti, že obvinený bol súdne trestaný dvakrát, naposledy rozhodnutím z 25. apríla 2013, sp. zn. 1 T 67/2013, právoplatným 13. júna 2013, pričom skutok spáchal v dobe podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody. Uzavrel, že pri prevažujúcom pomere prítiažujúcich okolností nepodmienečný trest odňatia slobody pri dolnej hranici zvýšenej trestnej sadzby je jediným do úvahy prichádzajúcim trestom.

Krajský súd rozhodnutie o zamietnutí riadneho opravného prostriedku odôvodnil správnosťou právnych úvah súdu prvého stupňa, ktoré vo vzťahu k uloženému trestu považoval za súladné s ustanovením § 34 Tr. zák., pričom poľahčujúcimi ani prítiažujúcimi okolnosťami sa osobitne nezaoberal.

Z obsahu spisu vyplýva, že v čase rozhodovania okresného a krajského súdu mal obvinený dva záznamy v registri trestov. Prvým o konaní vedenom na Okresnej prokuratúre Dunajská Streda, ukončenom vydaním rozhodnutia o podmienenom zastavení trestného stíhania so skúšobnou dobou na dvanásť mesiacov z 26. júna 2012, sp. zn. 2 Pv 858/11, právoplatného 17. júla 2012, s tým, že obvinený sa osvedčil; druhým odsúdenie pre trestný čin podľa § 212 ods. 2 Tr. zák. trestným rozkazom Okresného súdu Dunajská Streda z 25. apríla 2013, sp. zn. 1 T 67/2013, právoplatným 13. júna 2013. V rozhodujúcom čase mal obvinený len jediný relevantný záznam o právoplatnom nezahladenom odsúdení súdom Slovenskej republiky. Napriek tomu okresný súd obvinenému zohľadnil tú istú okolnosť, teda predchádzajúce odsúdenie trestným rozkazom Okresného súdu Dunajská Streda z 25. apríla 2013, sp. zn. 1 T 67/2013, jednak ako okolnosť podmieňujúcu použitie vyššej trestnej sadzby (§ 212 ods. 3 písm. b/ Tr. zák.), jednak ako prítiažujúcu okolnosť (§ 37 písm. m/ Tr. zák.). Použitie jednej a tej istej okolnosti na vyvedenie dvoch pre obvineného negatívnych dôsledkov pri rozhodovaní o vine a treste odporuje princípu spravodlivej konkurencie dvoch zákonných ustanovení, v zmysle ktorého platí, že prednosť má použitie určitej okolnosti ako zákonného znaku trestného činu (znaku základnej či kvalifikovanej skutkovej podstaty) pred iným jej použitím, napríklad i vo forme prítiažujúcej okolnosti. V zmysle § 38 ods. 1 Tr. zák. je takéto duplicitné použitie neprípustné (R 45/1972, R 3/1999).

Rezultujúc vyjadrené dovolací súd konštatuje, že okresný súd pochybil, keď obvineného uznal vinným zo spáchania prečinu krádeže v jeho kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 212 ods. 2 písm. f/, 3 písm. b/ Tr. zák. (bol za taký čin v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch odsúdený) a súčasne pri ukladaní trestu prihliadol na prítiažujúcu okolnosť, že bol už za trestný čin odsúdený (§ 37 písm. m/ Tr. zák.), keďže obsahovo išlo o totožné okolnosti a iné právoplatné odsúdenie obvineného v tom čase neexistovalo. Súd nesprávne aplikoval hmotnoprávne ustanovenie § 37 písm. m/ a v nadväznosti na to i § 38 ods. 4 Tr. zák., čím došlo k nezákonnému zvýšeniu dolnej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu a takýto nesprávny postup mal na postavenie obvineného výrazný vplyv (§ 371 ods. 5 Tr. por.). Následne krajský súd bez toho, aby podrobil tieto závery okresného súdu dôslednému

prieskumu a pochybenie napravil, konštatoval ich správnosť a s druhom a výškou uloženého trestu sa stotožnil.

Je nutné konštatovať, že v rozsahu dovolacích námietok je dovolací dôvod naplnený, lebo okresný a krajský súd porušili zákon v ustanoveniach §§ 37 písm. m/, 38 ods. 1, 4 Tr. zák. a krajský súd i v ustanovení § 319 Tr. por. v neprospech obvineného, a preto bolo potrebné zrušiť uznesenie krajského súdu v celom rozsahu a rozhodnutie okresného súdu vo výroku o treste a vec v tejto časti vrátiť na nové prejednanie a rozhodnutie okresnému súdu.

Podľa Tr. por. § 391 ods.

1 orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil;

2 ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

Povinnosťou okresného súdu bude rozhodnúť v súlade s rozsudkom dovolacieho súdu a v zmysle citovaných ustanovení tak, aby nové rozhodnutie vyznelo v prospech obvineného.

Najvyšší súd zároveň upozorňuje na potrebu formálneho zosúladenia nepresností skutkovej vety v časti týkajúcej sa právoplatného odsúdenia vo veci 1 T 67/2013 (ide o odsúdenie trestným rozkazom Okresného súdu Dunajská Streda z 25. apríla 2013, sp. zn. 1 T 67/2013, právoplatným 13. júna 2013, nie o odsúdenie rozsudkom z 13. júna 2013).

Dovolací súd nerozhodoval o väzbe obvineného podľa § 380 ods. 2 Tr. por. s ohľadom na zistenie, že tento bol 29. septembra 2017 z výkonu trestu podmieňene prepustený a v súčasnosti je na slobode.

V zmysle týchto úvah najvyšší súd postupom podľa § 382a Tr. por. na neverejnom zasadnutí spojenom s verejným vyhlásením rozsudku rozhodol spôsobom vyjadreným v enunciacie tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.